

**Posudek doktorské disertační práce ing. Aleny Maaytové
„Zdravotní systémy – možnosti a perspektivy z pohledu
zvyšování efektivity“**

Doktorská disertační práce, kterou jsem měl možnost přečíst a na níž byl zpracován tento posudek, se věnuje efektivitě fungování českého zdravotnictví, tedy jednomu z klíčových a současně také nejbolestnějších problémů v oblasti veřejných financí české ekonomiky. Je s podivem, jak může být téma efektivity zdravotního systému tak často a ne příliš objektivně pojímáno. V řadě aspektů se stává efektivita vlastního fungování zdravotnických zařízení a poskytování zdravotní péče rukojmím politických ambicí, respektive politické interpretace zásadních a klíčových problémů celého systému. Téma, kterým se tato disertační práce zabývá, bylo popsáno řadou autorů a to nejen zahraničních, ale i českých, a je předmětem množství studií a vědeckých prací. O to přínosněji vnímám tuto práci, která se hluboce zabývá ve své úvodní části rešerší dostupné české i zahraniční odborné literatury. Bylo vytvořeno souhrnné východisko, ze kterého lze čerpat v další vědecké práci. Vysoké ocenění lze dát i pozitivnímu přístupu k celé problematice, kterou se disertační práce zabývá, což přisuzuji skutečnosti, že se autorka disertační práce dlouhodobě a hluboce zabývá problematikou veřejných financí, resp. zdravotnictví. Pro zdravotní systémy a řešení problémů jejich efektivity lze velmi těžko najít jednoduchá řešení, pokud taková vůbec kdy existovala. Proto si předkládaná disertační práce zaslouží další ocenění v tom, že analyzuje fungování nejen na úrovni systému, ale zabývá se i efektivitou fungování nemocnic v České republice.

Hlavní cíl práce **„s přihlédnutím k současným problémům zdravotních systémů vymezit základní trendy a faktory ovlivňující jejich efektivnost a navrhnout metody jejího hodnocení“** byl stanoven v návaznosti na předmět realizovaného výzkumu. V této souvislosti je příhodné konstatování, že samotný výzkum byl vymezen velmi uvážlivě a účelně s ohledem na další vědeckou práci v oblasti financování zdravotnických zařízení, resp. financování zdraví: „I když existuje poměrně rozsáhlá literatura, která se zabývá ekonomickými souvislostmi zdraví, jsou otázky související s financováním zdraví, resp. s financováním

zdravotnických institucí relativně méně rozpracovány. Pokud se setkáváme v domácích teoretických publikacích s otázkou financování, pak jsou spíše zaměřeny na normativní analýzu (někdy se silně politickým hodnotícím podtextem).

S ohledem na zmíněné souvislosti byl vymezen předmět výzkumu této disertační práce, a to na **analýzu relevantních problémů** determinujících financování a fungování zdravotnických systémů (resp. služeb a nemocnic). Bylo tomu tak proto, že financování a fungování zdravotního systému v ČR je předmětem kritické diskuse, nejenom v politických, ale i v odborných kruzích. Je tomu tak i z důvodu, že financování je považováno za Achillovu patu našeho zdravotnictví. Rozvoj výzkumu v dané oblasti by mohl napomoci řešení koncepčních a praktických problémů zdravotní politiky s ohledem na dosažený stupeň poznání a praktické zkušenosti jiných zemí."

Shora uvedený hlavní cíl byl rozpracován do čtyřech dílčích cílů:

1. provést analýzu relevantní literatury zabývající se ekonomickou problematikou zdraví,
2. prozkoumat současný stav ve zdravotních službách a ve vývoji výdajů na zdraví a definovat jejich vývojové trendy, odhadnout vliv změny demografického faktoru na změnu v objemu výdajů na zdravotnictví,
3. provést analýzu současného způsobu fungování nemocnic v ČR a na jejím základě formulovat syntetická doporučení pro oblast teorie a praxe zdravotnických služeb,
4. na základě aplikace vybraných klíčových ekonomických metod rozpracovat implementační postupy ekonomického hodnocení zdravotnických služeb poskytovaných nemocnicemi.

Tento přístup se promítl i do konečné podoby práce a přispěl k „čitelnější“ struktuře. Bylo by zdánlivě lákavé, avšak z mého pohledu poněkud povrchní, učinit závěr, že po hluboké analýze nebyla dostatečně využita příležitost dojít k formulaci praktických návodů či řešení jak účinně, rychle a s maximálním efektem reformovat zdravotní systém na makroúrovni nebo na úrovni jednotlivých ekonomických článků systému (nemocnic). Pravdou zůstává, že jakékoliv vlastní reformě systému a fungování jeho jednotlivých článků musí předcházet elementární shoda politických reprezentací.

Neboli ekonomika se dostává do područí politiky a to bez ohledu na možné a reálné přínosy změn postavených na čistě ekonomickém základě. To se především týká možného uplatnění finanční spoluúčasti pacientů na financování zdravotnických služeb, o jejímž pozitivním vlivu na posílení efektivity fungování jak zdravotnických zařízení, tak i celého systému lze jen těžko pochybovat. Nicméně finanční spoluúčast je výhradně rozhodnutí politické a nikoliv systémově-ekonomické (alespoň v České republice).

Závěr:

Považuji předkládanou disertační práci za obsahově velmi zdařilou a formálně kvalitně zpracovanou. Práce podle mého soudu naplnila vytčené cíle uváděné v úvodu a domnívám se, že doktorandka má vysoké předpoklady pro další vědeckou práci. Jednoznačně doporučuji tuto práci k obhajobě.

Otázka do diskuse:

Jak hodnotí autorka poslední legislativní změny právní formy nemocnic v České republice ve vztahu k efektivitě celého zdravotního systému ČR, resp. může podle autorky posílená paternalistická role státu umožnit dosažení vyšší efektivity nemocnic i celého systému?

V Praze, 12. září 2006

Ing. Ondřej Typolt

marketingový ředitel, Olympus C&S spol. s r.o.